

INHOUD

7 Editoriaal

DEEL 1 – THEMA: MAGISCH REALISME

KRONIEK DER KLASSIEKEN

8 Wilhelm Jensen – Gradiva

ARTIKEL

101 Anton Marcus – Freud, opa van het Magisch Realisme

KORTE VERHALEN

119 Ludo Noens – Het raam op de eeuwigheid

131 Frank Roger – 475 nachten

139 Herbert De Paepe – De reus van Malem

INTERVIEW

148 Een labyrint vol tornado's – Geen cafépraat maar
caféproza voor Herbert De Paepe

DEEL 2

KORTE VERHALEN

159 Johan Deseyn – De belofte

183 Bruno Lowagie – Het gat dat ook een put was

189 Legion Ovhell – Het graf

INTERVIEW

193 Het grote Lukas Verstraete-interview, of de helse rondedans
van vurige passie en onverschrokken geestdrift

VERHALEN UIT HET VERGEETBOEK

213 Emile Verhaeren – In Eden

ACTUALIA

221 Boeken, strips, films, etc.

Omslag- en binnenillustraties – Lukas Verstraete

HET RAAM OP DE EEUWIGHEID

Ludo Noens

Het was niet Magrittes wens de schilderkunst te dienen, maar om haar te gebruiken als een instrument van kennis en verlossing.
Louis Scutenaire

Niet zo heel lang geleden had ik een ervaring die mijn kijk op leven en dood grondig ging veranderen. Al was het onverwachte overlijden van mijn vader een kleine week eerder schokkend genoeg geweest, deze pijnlijke ruptuur in mijn bestaan was minder desoriënterend dan wat ik meemaakte enkele uren na zijn begrafenis, in het toen pas vernieuwde Brusselse Museum voor Schone Kunsten.

Ik ben altijd een ‘bon vivant’ geweest, een schrijver en vrijgezel die – ondanks een zekere belangstelling voor wijsgerige stromingen – het leven van alledag doorkwam als een van die oud-Indiase volgelingen van Tsjârvaka:

*Slurp vet en maak schulden
leef vrolijk de korte spanne tijds
dat het leven
u beschoren is...*

Mijn belangstelling voor filosofie was min of meer oprecht, maar dan van het soort oprechtheid en ernst waarmee een ver-

woed puzzelaar zijn kruiswoordraadsel oplost. De vergelijking moge mank gaan, maar de bedoeling is duidelijk: ik was geen gekwelde zoeker naar de zin of betekenis van het leven, het raakte mij niet écht, het kleefde niet aan mij. Het ging me meer om het intellectuele spel, een soort tijdverdrijf waarmee ik terloops kon uitpakken op recepties en feestjes bijvoorbeeld, maar dat ik met ontstellend gemak terzijde kon schuiven als er zich iets aanbod dat zinnelijker van natuur was.

Want in mijn diepste zelf was ik ervan overtuigd dat wij allen het slachtoffer waren van een onontkoombare *condition humaine*, dat het leven niets meer te betekenen had dan wat de maker van dat oude volksliedje sarcastisch had verwoord:

*En als we dood zijn
groeit er gras op onze buik...*

Die bewuste dag evenwel, het was een donderdag, zou zich voor mij op een haast letterlijke manier een deur openen naar gene zijde. Een 'hiernamaals' dat ik tot dan toe hardnekkig had afgewimpeld als het illusoire product van bange of naïeve geesten.

Deze ervaring blijft mij tot op vandaag – mede door haar schijnbare bevestiging van zekere archaische, occulte doctrines – met een authentieke metafysische onrust en een haast sacraal ontzag vervullen.

Ik verliet die middag na de begrafenis van mijn vader terneer- geslagen het huis van mijn broer, maar ik zou niet kunnen zeggen of die ietwat wrevelige en tranerige gemoedsgesteldheid in relatie stond tot het definitieve heengaan van vader, dan wel tot het verraderlijke opkomen van een natuurlijke angst, door een zo plotselinge en nabije confrontatie met de dood.

Doelloos slenterde ik de hoofdstad in, richting Grote Markt, en kwam op een bepaald ogenblik uit op het Koningsplein, vlak bij het Koninklijk Paleis, waar een van de twee toegangen uit-

mondt tot in het Museum voor Schone Kunsten, een afdeling van 's lands Koninklijke Musea.

Omdat deze afdeling geen bovengronds gebouw is, maar de verdiepingen zich onder de grond bevinden, wordt dit museum door de Brusselaars 'De Kuil' genoemd. Deze benaming is in het bijzonder geïnspireerd door de inderdaad letterlijke, amfitheatervormige uitholling achter de toegangsvleugel, met zicht op de concave, schuine ramen die de bovenste (en dus eigenlijk eerste) verdiepingen afbakenen.

Sommigen zeggen dat de wereld geregeerd wordt door het toeval, anderen zweren bij een universum waarin alles in betekenisvolle relatie tot elkaar staat. Feit is dat ik min of meer onbewust die middag voor het eerst dát museum binnenstapte en er een ervaring zou opdoen die op merkwaardige wijze aansloot bij mijn gemoedstoestand van toen.

Achteloos daalde ik het brede trappenhuis af naar de ondergrondse verdiepingen; steriele, witgekalkte ruimtes, door tussenwanden gescheiden vertrekken vormend, die op het museumplannetje een logische structuur verrieden, maar in werkelijkheid een doolhofachtige indruk nalieten.

Ondanks mijn relatieve interesse voor de schilderkunst kon ik op dat ogenblik, door mijn sombere stemming, weinig enthousiasme opbrengen voor de ontelbare schilderijen die in deze kille ruimtes de revue passeerden. De impressionisten, expressionisten en kubisten op respectievelijk de vierde, de vijfde en de zesde verdieping, hadden me zo weinig beroerd dat ik me op weg naar de laatste verdieping al niet meer kon herinneren welke onsterfelijke namen op gebied van bovengenoemde stijlen hier in ere werden gehouden.

Een toenemend gevoel van onverschilligheid dreef me er ten slotte toe de liftknop in te drukken met de bedoeling mij opnieuw naar boven te laten brengen.

En terwijl ik stond te wachten, viel mijn oog toevallig op een eenzaam schilderij op het einde van de kamer waarvan de toegang aan de lift grensde. Het was het beroemde *Het Rijk der Lichten* van René Magritte. Ik liet de lift in de steek en stapte als werktuiglijk aarzelend het vertrek binnen.

Het was een aparte, tamelijk grote rechthoekige kamer, met hagelwitte muren en een vals roosterplafond. De doeken waren allemaal van dezelfde meester, hun karakteristieke thema's lieten daar geen twijfel over bestaan.

Zoals ik zei trok *Het Rijk der Lichten* (een van de zestien variaties op dit thema, zoals ik later vernam) meteen mijn aandacht, misschien omdat dat het enige doek was aan de kleine zijde recht tegenover de ingang. Bij nader inzien hing het zelfs niet aan de muur, maar werd de vermeende belangrijkheid van dit werk benadrukt door een vooruitspringend, zwart geverfd tussenmuurtje.

In het midden van het vertrek stonden twee driedelige zitbankjes rug aan rug, die enerzijds licht boden op *Het Rijk der Lichten* en anderzijds op een paar foto's van werken die op dat ogenblik tijdelijk waren uitgeleend.

Ik weet dus niet of het schilderij zelf mijn aandacht had getrokken, of zijn ietwat sacraal aandoende positionering. Er scheen een lichtspot op die de indruk van een al onnatuurlijk aandoend perspectief nog versterkte.

Toen ik een paar stappen van de zitbank verwijderd was, merkte ik pas dat ik mij niet alleen in deze bijzonder stille kamer bevond: op de rechterzitplaats zat een man kennelijk ook getroffen naar het eenzame schilderij te staren.

Er was in feite helemaal niets bijzonders aan die man, maar zijn lijfelijke aanwezigheid stemde me plotseling om onduidelijke redenen onbehaaglijk; ik bedoel, tja, letterlijk ongemakkelijk, ik voelde me zelfs een beetje duizelig worden. Ik had de indruk

dat, toen die kerel mijn aanwezigheid gewaar werd, ook hem een kortstondige gêne overviel. Hij liet zijn starre fixatie meteen varen en knikte me ietwat verward toe, alsof ik hem betrappt had op iets onfatsoenlijks.

‘Een merkwaardig doek,’ zei ik, in een poging om de vreemde en onnatuurlijke spanning tussen ons te doorbreken.

De man keek me even onderzoekend aan en glimlachte toen.

‘Ja... een heel bijzonder werk,’ beaamde hij. ‘Bent u een bewonderaar van Magritte?’

‘Het surrealisme heeft me eerlijk gezegd nooit zo aangesproken,’ antwoordde ik. ‘De thema’s lijken me nogal gratuit; ik heb vaak de indruk dat de schilder van zulke doeken de mensen in het ootje neemt. Ik bedoel, de diepzinnigheid die erin schijnt te schuilen is volgens mij volkomen illusoir...’

‘Mm,’ deed de ander op verongelijkte toon. Dat ik met een onvoorwaardelijk liefhebber van het genre te doen had, was me meteen opgevallen, maar mijn drang om hem onomwonden mijn mening te zeggen had het gewonnen van mijn tact.

‘U bedoelt dat er weinig ruimte is voor menselijke gevoelens, nietwaar?’ zei hij. ‘Misschien denkt u dat het een soort ontsnappen is uit de rauwe werkelijkheid die het leven is...’

Ik keek hem verbaasd aan.

‘Ja,’ zei ik, ‘inderdaad. Er zit weinig engagement in, er blijkt geen betrokkenheid uit met de sociale en menselijke realiteit...’

‘De menselijke realiteit...’ herhaalde de man peinzend.

‘Maar ik geef toe dat er soms een onweerstaanbare charme uitstraalt,’ vervolgde ik toegeeflijk. ‘De surrealisten hadden vaak gevoel voor mysterieuze schoonheid. Neem nu dit schilderij...’

‘U geeft dus toe dat dit bepaald werk indruk op u maakt?’

‘Het is mooi,’ zei ik, ‘maar het is nogal oppervlakkig, er zit geen diepte in...’

‘O!’ lachte de ander.

Ik begon het warm te krijgen. Ondanks de onverklaarbare duizeligheid die me zo-even had overvallen, voelde ik er niets voor om naast die vent te gaan zitten, hoewel hij eruitzag als een onschuldige bureelbediende.

‘Weet u,’ zei hij ietwat opgewonden, ‘wat ú de realiteit noemt is in feite bedrieglijk. Uw zogenaamde werkelijkheid is een gestolde brij van gratuite opvattingen en gewoontes, van stereotiepe handelingen en gedachten, waarop van generatie op generatie steeds maar opnieuw wordt ingepikt.’

‘Wel,’ zei ik, ‘daar zit natuurlijk iets in, maar...’

‘... Scholen, opvoeding, gezag en de media dragen een gefixeerde werkelijkheidsopvatting uit. Het maatschappelijk leven met haar conventionele menselijke verhoudingen, vluchtige gevoelens, godsdiensten, politiek, enzovoort, heeft totaal niets met de eigenlijke werkelijkheid te maken. In dat opzicht is pakweg een nietig keitje langs een landweg duizendmaal essentiëler.’

‘Dat is natuurlijk allemaal theorie,’ zei ik gemelijk. ‘Uw visie sluit overigens perfect aan bij de ietwat wereldvreemde bespiegelingen van dit soort schilders.’

De ander leek me een poosje nadenkend op te nemen.

‘Weet u,’ vervolgde hij, ‘zelfs de stoffelijke realiteit toont zich op de wijze waarop men in haar gelooft. Ze is plastisch, afhankelijk van een collectieve invulling, gekoppeld aan een gezamenlijke waarneming...’

‘Niettemin bestaat zij op zich,’ zei ik, ‘ze kan in relatie staan tot de structuur van het menselijk oog, maar los van de individuele waarnemer blijft de buitenwereld trouw aan haar eigen wetten...’

‘Een individu kan met enige oefening die realiteit veranderen,’ repliceerde de ander, ‘... er iets aan toevoegen of wegnemen...’

‘U spreekt nu over magie,’ zei ik afwerend.

‘Ik spreek over *actieve verbeelding*.’

‘Verbeelding is geen realiteit.’

‘Realiteit IS verbeelding,’ zei de man met overtuiging.

Hij wendde zijn blik naar *Het Rijk der Lichten*.

‘Neem nu dit schilderij. Wat ziet u precies op dit doek?’

Ik keek hem alweer vragend aan, getroffen door de vreemde wending die ons vrijblijvend gesprek had genomen.

‘Ik zie wat u ziet,’ zei ik ietwat onwennig.

‘U ziet een huis tussen bomen, belicht door een eenzame ontstoken lantaarn; links zijn er twee ramen van het huis verlicht. Het is duidelijk dat dit een nachttafereel is, desondanks ziet u boven een dagheldere wolkenhemel...’

‘Net zoals u het ziet,’ zei ik koppig.

‘Ja,’ beaamde hij, ‘zo zie ik het ook. Maar neem nu die twee verlichte ramen; wat speelt er zich achter die ramen af? Wie heeft dat licht ontstoken en waarom?’

Ik moest nu wel geamuseerd glimlachen.

‘U hebt zélf veel fantasie. Wat er zich achter die geschilderde ramen bevindt is duidelijk: het doek, de muur waarop het hangt, enzovoort...’

‘Weet u dat ik aanvankelijk precies hetzelfde dacht? Zichtbare voorwerpen verbergen andere zichtbare voorwerpen, dacht ik, maar een *beeld* van een voorwerp verbergt niets. Toen ik de actieve verbeelding leerde toepassen, merkte ik tot mijn verbijstering dat ik mij vergist had...’

Ik keek de ander argwanend aan. Had ik mijn tijd verspild met een onevenwichtige?

‘U bedoelt...’

‘Ik bedoel dat er ook achter het *beeld* van een realiteit een *verdere* realiteit kan schuilen, niet alleen even werkelijk als het zichtbare beeld, maar even werkelijk als onze dagelijkse realiteit... Hebt u ooit over de Tavistock-lezingen van Jung gehoord?’

‘Ik moet nu gaan,’ zei ik wrevelig.

De man stond abrupt recht, greep godbetert mijn arm vast en keek me doordringend aan. Zijn grijphand leek een penetrerende ijzigheid uit te stralen.

‘Normaliter openbaart die *andere* realiteit zich wanneer wij sterven,’ zei hij nadrukkelijk... En ik was er plots zéker van dat hij het op een of andere manier wist van mijn vader...

‘Na de dood komt ons zelfbewustzijn op een nóg plastischer niveau terecht, waarop al wat op DIT niveau verbeeld werd, concrete vormen heeft aangenomen...’

‘Ik begrijp u niet,’ weerde ik af en trok me van zijn hoogst onprettige handgreep los.

‘Stel dat ik me heel sterk concentreer,’ vervolgde hij, ‘op dat schilderij bijvoorbeeld. Ik laat mijn verbeelding gaan, ik *stap* in dat schilderij, ik open het hek dat toegang geeft tot het huis, ik baan me een weg door de voortuin. Sterker nog: eens binnen klim ik de trap op, ik merk dat er trappen zijn, ik moet er nauwelijks moeite voor doen. Ik kom in een kamer en knip het licht aan...’

‘Het zou allemaal inbeelding zijn,’ zei ik afkeurend.

‘De grens tussen verbeelding en realiteit is vliesdun,’ antwoordde hij, ‘net zoals de grens tussen leven en dood. Na dit leven gaat het verder, het gaat gewoon door. Uw opvattingen hierover zullen bepalen in wat voor omstandigheden u terecht komt...’

Hij wendde zich opnieuw naar *Het Rijk der Lichten*.

‘Ik zal u een geheim verklappen,’ fluisterde hij plots. ‘Jaren geleden, toen ik de wereld nog zag zoals u die nu ziet, las ik dat de Britse schrijver Aldous Huxley, toen hij zijn dood voelde naderen, zich liet injecteren met een dosis LSD. Welnu, de dood van Huxley onder LSD inspireerde mij om niet een psychoactieve drug, maar de actieve verbeelding te gebruiken tijdens een kort

moment van luciditeit, voor ik...'

Ik draaide mij abrupt om en liep zonder meer gehaast het vertrek uit.

Toen ik op de gang een verveelde suppoost zag afkomen, hield ik mijn pas in. De man nam me vragend op en van terzijde zag ik hoe hij, eens voorbij, bleef omkijken. Ik bleef staan en gaapte hem nu helemaal in de war eveneens aan. De ander kwam langzaam op zijn stappen terug en tikte met zijn wijsvinger tegen zijn pet.

'Voelt u zich niet goed, meneer?'

Zenuwachtig trok ik mijn jas recht.

'He... een beetje misselijk, ik denk dat ik maar naar buiten ga.'

'Ja, doet u dat,' zei de suppoost, terwijl hij me onderzoekend bleef opnemen.

Ik draaide me om en stapte op de lift toe. In het voorbijgaan kon ik mij er niet van weerhouden nog even de Magrittezaal in te gluren. Tot mijn verbazing moest ik vaststellen dat mijn onallegaagse gesprekspartner van daareven verdwenen was.

'Hel!' riep ik tot de suppoost. 'Hebt u hier iemand zien buitenkomen?'

'Nu?'

'Ja, zo-even...'

'Neen,' zei de ander verbaasd. 'Wie bedoelt u?'

'Een man,' zei ik, 'met een maatpak en naar achter gekamd haar?'

'Ha, *die* man,' zei hij, 'ja, die komt hier weleens...'

'U zag hem buitenkomen?'

'Neen,' zei de suppoost.

Hij kwam naderbij en keek vluchtig de Magrittezaal in.

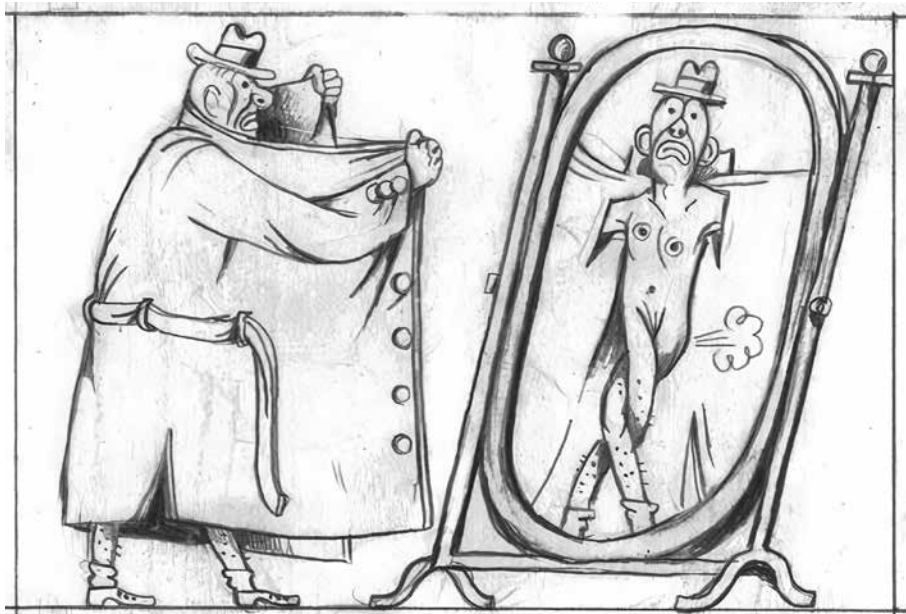
'Neen, nu is hij er niet, maar ik weet wie u bedoelt, hij komt hier geregeld. Een vreemde snuiter, nietwaar? Vind u ook niet dat hij sterk op hem lijkt?'

Mijn duizeligheid nam plots weer toe.

‘Op wie bedoelt u?’

‘Nu, op hém,’ zei de suppoost, en hij wees met uitgestoken wijsvinger naar *Het Rijk der Lichten...*

En op dat moment – ik zweer u! – doofde eensklaps het licht uit achter een van de twee ramen links van het geschilderde huis, om een tel later opnieuw zijn oude, doffe gloed uit te stralen. *Als een knipoog...*

Frank Roger hoeven we niet voor te stellen. Hij is een vaste waarde in onze publicatie, een meester van het korte verhaal. Nummer 2 van *In Tenebris* bevatte een uitgebreid interview met hem. Wie nog meer van zijn verhalen wil lezen, raden wij de pas bij onze aanbesteden en dierbare uitgever verschenen bundel *Hels Paradijs* ten zeerste aan...

475 NACHTEN

Frank Roger

Alain Decorte kwam de statige lobby van het hotel binnen en stapte snel naar de receptie. Een roodharige vrouw wierp hem een beroepsmatige glimlach toe en zei:

‘Dag meneer, waarmee kan ik u helpen?’

‘Ik heb een reservering voor een nacht,’ antwoordde hij. ‘Op naam van Alain Decorte.’ Hij legde zijn identiteitskaart op de balie, terwijl de vrouw iets checkte op haar computerscherm. Ze controleerde vlug zijn identiteitskaart, zei toen:

‘Inderdaad, een nacht. Ik zie dat u online bent ingecheckt.’ Ze gaf hem zijn identiteitskaart terug, rommelde wat in een lade en haalde een sleutelpas tevoorschijn. ‘Kamer nummer 702, op de zevende verdieping. De liften zijn daar aan uw rechterzijde. Geniet van uw verblijf hier, meneer.’ Ze wees naar de liften.

‘Dank u,’ zei hij, nam de sleutelpas aan en was weldra op weg naar de zevende verdieping. Hij opende de deur van kamer 702, knipte het licht aan en liet de deur achter zich dichtvallen. Het was een zware dag geweest, met een vertraagde vlucht, maaltijden op onregelmatige uren en onvoldoende rust. Hij was moe en had honger. Hij sloot de ogen toen hij plots hoofdpijn voelde opkomen. Hij schoof zijn valies opzij, moest even gaan liggen. Hij zou zo dadelijk een douche nemen en een hapje gaan eten, maar nu voelde hij zich niet lekker.

Hij masseerde zijn voorhoofd, maar de pijn werd alleen maar erger. Hij was nu ook een beetje duizelig en had het moeilijk zijn evenwicht te bewaren. Wat was er aan de hand met hem? Hij liet zich neerzakken op het bed, in de hoop dat hij snel weer op de been zou zijn, want hij had nog een druk programma voor de boeg, maar toen werd alles zwart en verloor hij het bewustzijn.

*

Hij opende de ogen en werd verblind door het felle zonlicht dat de kamer binnenstroomde. Dit kan niet waar zijn, dacht hij, zijn ogen afschermend tegen het licht. Ik moet flauwgevallen zijn. Heb ik hier de hele nacht gelegen? Wat is er met me aan de hand? Zoiets is me nog nooit overkomen.

Hij kwam overeind van het bed, nog volledig gekleed. Zijn valies stond nog waar hij hem gezet had. Hij ging naar de badkamer, wilde het licht aanknippen, maar het werkte niet. Tot zijn ongenoegen kwam er geen water uit de kraan, de douche of het toilet. Geen enkele lichtsakelaar werkte, en de tv evenmin. Dit moet een behoorlijke stroompanne zijn, dacht hij. Was het beperkt tot zijn kamer, of was het hele hotel getroffen? Dat zou hij wel te weten komen als hij ging ontbijten. Hij had sinds vorige avond niets meer gegeten of gedronken, en hij rammelde van de honger en had verschrikkelijke dorst. Maar zijn hoofdpijn was verdwenen – dat was tenminste goed nieuws.

Hij wierp een blik op zijn smartphone, maar de batterij was plat en hij had geen bereik. Zonder stroom kon hij hem natuurlijk niet opladen. Hij nam zijn sleutelpas en verliet de kamer. De gang was in duisternis gehuld en het was onheilspellend stil. Zouden de liften werken? Waarschijnlijk niet. Via de trap naar beneden gaan was geen probleem, maar het vooruitzicht om te-

rug naar de zevende verdieping te klimmen vervulde hem niet bepaald met vreugde.

Zoals hij al gevreesd had waren de liften buiten werking, en dus nam hij maar de trap, waar het onaangenaam donker was. Merkwaardig, dacht hij, dat er geen noodverlichting is. Misschien was dit niet zomaar een stroompanne? Beneden was het ook donker en stil. Er was niemand te zien. Was hij de enige die nog in het hotel aanwezig was? Was er iets gebeurd terwijl hij uitgeteld op bed lag? Was het hotel geëvacueerd? Maar waarom hadden ze hem dan gemist?

De bars en restaurants waren niet zomaar gesloten – ze zagen er verlaten uit, alsof ze al lange tijd niet meer gebruikt waren. Er was ook al een hele poos niet schoongemaakt. Alles zat onder een laagje stof. Er stonden geen voetafdrukken in het stof. Niemand had hier sinds lange tijd nog voet gezet.

Ik snap het, dacht hij. Er heeft zich een ramp voltrokken, en ik ben de enige overlevende. Om een of andere reden was mijn kamer een veilig toevluchtsoord. Het is net als in die films waarin de mensheid is uitgeroeid, maar er is nog één kerel die op zoek gaat naar andere overlevenden. Het voelde alleen te echt aan om een film te kunnen zijn. En zonder ontbijtbuffet raakten zijn honger en dorst niet gestild. Het was nu wel duidelijk dat hem geen andere optie meer restte dan zijn plannen voor vandaag te schrappen.

Laten we even buiten een kijkje nemen, dacht hij, voorbereid op het ergste. Hij kon zich niet voorstellen dat de rest van de wereld nog normaal was, en dat enkel dit hotel door het onheil was getroffen.

Hij wierp een blik naar de onbemande receptiebalie, waagde zich toen naar buiten door de deur die openstond, alsof niemand eraan had gedacht die te sluiten toen men in allerijl vertrok.

Hij kneep zijn ogen tot spleetjes tegen het felle zonlicht. Zo-

als hij al had verwacht was er niemand op straat te bespeuren. Er was geen verkeer. Hij keek omhoog naar de blauwe hemel, zag geen spoor van voorbijkomende vliegtuigen. Hij zette zich langzaam in beweging, nam alle details in zich op. De hele buurt lag er slecht onderhouden bij. Gras en onkruid waren tussen de spleten opgeschoten, maar ze waren de enige vorm van leven. Hij zag of hoorde geen vogels of insecten of andere dieren. Het was niet alsof de natuur de stad weer had ingepalmd. De stad was alleen maar verlaten, maar waarom en sinds wanneer?

Hij moest dringend iets eten en drinken, en hoopte een supermarkt te vinden die nog flesjes water had en voedsel in blik waarvan de houdbaarheidsdatum nog niet verstreken was, maar de paar winkels die hij vond hadden enkel lege rekken in de aanbieding. Zo kon hij niet verder gaan. Na een paar uur in de volle zon was hij uitgeput en ging hij ergens zitten in de schaduw, gekweld door dorst.

Het heeft geen zin hier te blijven rondhangen, besepte hij. Maar wat waren zijn opties? Een verdere verkenning van dit door zijn bevolking verlaten oord was zinloos. Hij zou niemand ontmoeten die hem hulp zou kunnen bieden. Hij kon niemand contacteren. Het idee van een reddingsteam dat hem kwam oppikken was ondenkbaar. Terugkeren naar het hotel was de enige redelijke handelwijze, ook al was het daar niet anders dan in de rest van de stad.

Hij wandelde langzaam terug, hijgend en zijn droge lippen likkend. Toen hij eindelijk het hotel bereikte had hij het gevoel dat hij weer ging flauwvallen. De lange tocht op een lege maag en zonder een druppel om te drinken had zijn energieniveau gesloopt. Hij duwde de deur open en strompelde door de lobby, liet zich vallen in een zetel en trachtte te herstellen van de inspanning die hem bijna op de knieën had gekregen.

Natuurlijk werkte de airconditioning niet, en het was dan ook

heet en stoffig in de lobby. Het halfduister was niet bepaald opbeurend. Na een poos voelde hij zich wat beter en besloot hij terug naar zijn kamer te gaan, maar toen herinnerde hij zich dat die zich op de zevende verdieping bevond en dat de liften buiten gebruik waren. Wanhoop golfde over hem heen. Hij kon hier niet blijven in de lobby. Maar wat kon hij doen in zijn hotelkamer? Natuurlijk was die een veilig toevluchtsoord gebleken, die hem had beschermd tegen de ramp die de stad had getroffen. Hij keerde dus maar beter terug naar kamer 702.

Hij kwam overeind uit de zetel en schuifelde naar de trap. De zevende verdieping was als een verre kust die hij nooit zou kunnen bereiken. Hij nam trede per trede, trok zich de trap op, de ene verdieping na de andere. De laatste twee verdiepingen waren een marteling. Zijn hele lichaam deed pijn – hij werd pijn, alles overheersende pijn. Zijn hele wezen veranderde in de essentie van pijn.

Hij wist niet hoelang hij erover deed om de zevende verdieping te bereiken. Wellicht uren, hoewel het aanvoelde als een eeuwigheid. Na een tijd klom hij op automatische piloot, zich nauwelijks nog bewust van zijn omgeving. Hij herinnerde zich uiteindelijk niets meer van zijn beproeving, maar hij wist toch zijn kamer te bereiken, ging naar binnen en liet zich vallen op het bed. Hij sliep zodra hij de lakens raakte.

*

Hij werd wakker op zijn bed, volledig gekleed, net zoals gisteren. Zonlicht stroomde de kamer binnen. Hij stond op, verbaasd en opgelucht buiten verkeer te horen. Hij ging naar het raam, zag voetgangers op straat, auto's die vastzaten in een file. De wereld was op een of andere manier terug normaal.

Hij was dolblij te ontdekken dat er in de badkamer water uit de kraan kwam, en dronk daar gulzig van. De douche en het toilet werkten ook. Dat gold ook voor de tv en de lichten. Hij greep zijn smartphone, plugde die in om hem op te laden. Wat er ook gebeurd was, het was voorbij – of misschien was er wel nooit iets gebeurd. Stel dat het zich allemaal in zijn hoofd had afgespeeld? Was het een hallucinatie geweest? Hij zou proberen dat te weten te komen, maar het ontbijt had nu absolute voorrang. Hij rammelde van de honger.

Hij verliet zijn kamer, ging via de goed verlichte gang naar de liften, die weer werkten. Beneden kwamen en gingen de gasten alsof er niets was gebeurd – en misschien was er voor hen inderdaad niets gebeurd.

Hij overwoog even om naar de receptie te gaan en om uitleg te vragen, maar het ontbijtbuffet wenkte. De geur van eieren, worstjes, champignons en in het bijzonder koffie was onweerstaanbaar. Twintig minuten later leunde hij achterover, en voelde zich prima. Hij had nog nooit zo genoten van een ontbijt. Hij roerde even in zijn derde kop koffie, nipte ervan, verrukt door de heerlijke smaak.

Hij wist niet of hij een enkele dag had verloren of een langere periode waarin het hotel in verval raakte, maar dat kwam hij wel te weten. Belangrijk was dat alles weer normaal was. Hij ging terug naar zijn kamer, nam zijn valies – hij had die nog niet eens geopend – en zijn smartphone – nog niet opgeladen, dat moest maar wachten – en ging naar beneden naar de lobby.

‘Ik zou willen uitchecken,’ zei hij tegen de man aan de receptie, en gaf hem zijn sleutelpas. ‘Kamer 702.’

‘We hopen dat u genoten hebt van uw verblijf,’ zei de man. Alain besloot om voorlopig nog niets te zeggen over zijn bizarre avontuur. Het leek hem niet het aangewezen ogenblik.

De man was iets aan het controleren op zijn computerscherm.

‘Hoeveel nachten?’ vroeg hij.

‘Een enkele nacht,’ antwoordde Alain, die niet zonder enige ongerustheid wachtte op wat komen zou.

De man knikte. ‘Ja, volgens onze gegevens maakte u inderdaad een reservering voor één nacht. Maar merkwaardig genoeg staat hier als totaal verschuldigd bedrag 106.875 euro, voor 475 nachten. Dit moet een technisch probleempje in het systeem zijn. Een ogenblik alstublieft.’

Hij was even in de weer op het toetsenbord, mompelde iets onverstaanbaars en zei toen: ‘Ik krijg het niet in orde. U bleef voor één nacht, dus zou ik u 225 euro moeten aanrekenen, en toch staat er als totaal verschuldigd bedrag 106.875 euro. Ik begrijp er eerlijk gezegd niets van.’

Alain aarzelde. Zou hij de man moeten vertellen wat er gebeurd was? Hoe het hotel er zou uitzien nadat het 475 dagen was verlaten? Dat hij om een of andere vreemde reden getuige was geweest van die apocalyptische episode, terwijl alle anderen daaraan ontsnapt waren? Dat er geen technisch probleempje in het systeem was, maar dat de computer had bijgehouden hoe hij via een opening was beland in een andere realiteit en terug?

‘Kijk,’ zei de bediende. ‘Ik reken u 225 euro aan voor één nacht, en ik leg dit probleem voor aan de manager. We vinden beslist wel een oplossing. Onze excuses voor het ongemak.’

‘Geen probleem,’ zei Alain, haalde zijn kredietkaart tevoorschijn en betaalde zijn rekening – voor een enkele nacht. ‘Het had veel erger kunnen zijn, geloof me. Echt veel erger.’

‘Alstublieft?’ vroeg de receptionist niet-begrijpend, maar Alain was al vertrokken. Hij had hier al veel te veel tijd doorgebracht.

Herbert De Paepe is dé revelatie van dit nummer, niet dat hij een debutant in de letteren is (zie het uitgebreid interview dat we in dit nummer brengen), wel omdat hij zonder twijfel de meest getalenteerde schrijver is van de huidige generatie Vlaamse misdaad- en thrillerauteurs qua inspiratie, schrijfstijl en zeggingskracht, zo niet extravaganza. Aan zijn verhalen gaan we nog veel leesgenot ondervinden, mind my words!

DE REUS VAN MALEM

Herbert De Paepe

Niemand herinnert zich de naam van de Reus. Hij probeert er zelf soms diep over na te denken, maar dat lukt niet meer sinds het Ongeluk. Mensen met slechte bedoelingen hebben hem krantenartikels getoond over het Ongeluk. De Reus herinnert er zich niets meer van. Alles wat ervoor kwam, is ook weg. In zijn hoofd is het permanent november: mist, kilte en duisternis. En liedjes waarvan hij de woorden niet kan onthouden. Dat geeft niet, want hij improviseert eigen versies op rijm. Zijn diepe stem past bij zijn indrukwekkende gestalte. Ze draagt ver, maar vandaag wordt zijn lied aan flarden gerukt door een nijldige herfstwind, die vuilnis en dorre bladeren door de lege straten van Malem jaagt, en fluit rond de witgekalkte kerktoren. Ooit heeft de Reus hier zijn communie gedaan, maar ook dat weet hij niet meer. De priester ging dood en werd niet vervangen. De kerk werd ontwijd en verkocht. Een circusschool nam er haar intrek. Lenige lichamen aan trapezes zoefden onder de nok van het dak en clowns op eenwieliers fietsten jonglerend rond het altaar. De Reus zat er alle dagen naar te kijken, zingend in de biechtstoel. Maar dat was voor de pandemie. Vandaag is de circuskerk van Malem leeg en op slot, net als de rest van de wijk. De Reus zit op de drempel en aait de Britse korthaar op zijn schoot. De kat spint en laat haar vlijmscherpe tanden zien.

Voordat de bruggen werden gebouwd, waren er geen katten op het eiland Malem, dat toen nog gevangen lag tussen twee Leiearmen, ten westen van de inmiddels al lang gesloopte middeleeuwse stadsmuren van Gent. Malem was een drassig meersengebied waar duizend kieviten nestelden en grutto's met hun lange snavels zoetwaterslakken uit de plassen visten. Een veerpont zette voor een stuiver rivierkreeftvisser over naar het eiland. De veerman had een poes, maar nadat die een luchtaanval van dozijnen woedende kieviten had getrotseerd, was het beest met geen stokken meer op de pont te krijgen. Pas toen na de Tweede Wereldoorlog de tuinwijk werd opgetrokken, brachten de eerste bewoners van de sociale woningen hun katten mee naar Malem. De kieviten hadden de veldslag verloren en trokken zich terug in Bourgoyen, Ossemeersen en Assels, de drie overige Leiemeersen ten westen van Gent.

De Reus negeert de nasale stem uit de luidspreker aan de overkant van de Leie. Hij zet de kat naast zich neer op het arduin en staat op. Hij is een stuk groter dan twee meter. Voor het Onge-luk, toen mensen hem nog durfden aan te spreken, zei hij vaak: 'Wacht, ik kom even tot bij jou.' Dan zakte hij trapsgewijs door zijn knieën, tot op ooghoogte van zijn gesprekspartner. 'Lekker weertje, hier beneden!'

De kat streelt langs zijn enkels. De Reus daalt drie treden af naar het straatniveau, steekt de Oud-Strijderslaan over en slentert de lege Zesseptemberlaan in. Op 6 september 1944 werd Gent bevrijd door Britse troepen. Alle straatnamen in Malem verwijzen naar de twee Wereldoorlogen. De officiële naam van de tuinwijk, die oorspronkelijk was gebouwd om slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog te huisvesten, luidt 'Wijk Heldenhulde'. Toen de piepjonge koning Boudewijn op 22 juni 1952 tijdens zijn Blijde Intrede in Gent de Leie overstak naar Malem om

de nieuwe wijk te komen inhuldigen, kreeg een brutale kat de lachers op de hand door tijdens de openingsrede van de vorst luid miauwend voor het spreekgestoelte te gaan staan.

Vandaag zijn alle deuren en ramen langs de Zesseptemberlaan dichtgespijkerd. Onder de treurende bomen staan twee autowrakken te roesten. De ruiten zijn ingegooid en de velgen rusten op stapels bakstenen. De Britse korthaar wijkt geen meter van de zijde van haar rijzige baas, trouw als een aanhankelijke hond. Boven de straat vecht een zwarte mantelmeeuw tegen de wind. Weer die nasale stem, in flarden, alsof iemand de helft van de woorden weggomt. *Laat me met rust*, zingt de Reus op de tonen van een vergeten lied. *Dit is wat ik doe. Ik ben zo vreselijk moe*. Hij weet dat hij in het midden van het eiland moet blijven. De bruggen zijn afgezet en de sluipschutters liggen op de loer aan de overkant van de rivier.

Toen de brandweperlui na een noodoproep van de burens de deur openbraken, zagen ze wat het Ongeluk had aangericht. Jaren van post-traumatherapie hebben niet kunnen uitwissen wat ze aan troffen. De mannen wisten dat een interventie in Malem nooit goed nieuws betekende, maar het verschrikkelijke tafereel in de woning in de Dapperheidstraat overtrof alles wat ze hadden gevreesd. Toen de enige overlevende broer later landelijke roem vergaarde als boksbeflofte en de pers hem vragen stelde over het Ongeluk, schakelden de brandweperlui van toen hun televisietoestellen uit, beducht voor alweer een wekenlange keuze tussen doorwaakte nachten en gruwelijke nachtmerries. De Reus en de Bokser. Meer dan die twee woorden waren niet nodig om een beer van een brandweerman te herleiden tot een bang jongetje. De Reus, de Bokser en een Britse korthaar met een snuit vol bloed.

Vier maanden nadat de pandemie was uitgebroken, kwamen de virologen op televisie vertellen dat ze goed nieuws hadden. Dat was een psychologische inschattingsfout zonder voorgaande. Wat wetenschappelijk gezien inderdaad goed nieuws was, bleek een slag in het gezicht van miljoenen mensen. Na grondig onderzoek hadden ze geconcludeerd dat het virus, dat in een paar maanden tijd een kwart van de wereldbevolking had uitgeroeid, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet overdraagbaar is van mens tot mens. De onder militaire dwang opgelegde quarantaine en sociale isolatie konden bijgevolg – weliswaar geleidelijk en met de nodige voorzichtigheid – worden opgeheven. De euforie die volgde op deze mededeling was echter van zeer korte duur. De virologen hadden bewezen dat mensen niet besmettelijk waren, maar katten wel. Katten en katachtigen waren de motor van de pandemie. Op het Astridplein in Antwerpen hielden duizenden dierenliefhebbers een stille kaarsenwake nadat de leeuwen, tijgers, luipaarden en panters in de Zoo een dodelijk spuitje hadden gekregen. Interventiewagens van de Civiele Bescherming patrouilleerden 's nachts om straatkatten te vangen en te doen inslapen. Aan de eigenaars van huiskatten werd gevraagd hun dieren in een kooi op het trottoir te plaatsen, als verdorde kerstbomen half januari. Een tankwagen kamde vervolgens de straten uit om in het voorbijrijden de katten te vergassen. Ondanks de dreiging van hoge boetes en zelfs gevangnisstraffen, deed minder dan tien procent van de katteneigenaars wat hen werd gevraagd. Ze konden het niet over hun hart krijgen hun geliefde poes op het offerblok te leggen, ook al zou dat een einde maken aan de pandemie die aan zovelen van hun naasten het leven had gekost.

De Britse korthaar schrikt wanneer de Reus bruusk zijn voeten achter elkaar plaatst en een paar schijnboksbevingen maakt.

Meteen daarna laat hij zijn lange armen langs zijn lichaam bengelen, als een pop op batterijen die plots wordt uitgeschakeld. Hij weet niet meer wat hij heeft gedaan, noch waarom. De nasale stem is die van zijn broer, de Bokser, die tussen de militairen staat op de brug naar de Rooigemlaan en door de microfoon op de Reus probeert in te praten.

‘Malem is een gemeente aan de oostkust van het koraaleiland Kosrae in de Federale Staten van Micronesië,’ debiteert de Reus uit volle borst. De kat kijkt hem belangstellend aan. Een rukwind huilt door de straat. De Reus schraapt zijn keel en schreeuwt om de stem uit de luidspreker te overstemmen: ‘De Micronesische gemeente Malem telt evenveel inwoners als het Gentse Leie-eiland Malem, maar dat laatste werd geëvacueerd toen de pandemie uitbrak. Het virus heeft het eiland Kosrae nooit bereikt. Er leven geen katten op het eiland. Wel kruipen er vijftien unieke soorten landslakken door de jungle, waarvan er vier nog niet beschreven zijn door de wetenschap.’

De wind slingert de laatste lettergreep terug in zijn gezicht. De Reus spitst zijn oren. De stem uit de luidspreker zwijgt. De kat spint en streelt met haar warme lichaam zijn benen. Zacht begint de Reus te neuriën. Nieuwe rijmwoorden krijgen vorm in zijn hersenmist, maar nog voor hij zijn lied kan aanheffen, eechoot een keiharde knal door de Wijk Heldenhulde.

De eerste knal in het huis in de Dapperheidstraat kwam totaal onverwacht. De Bokser wist niet eens dat zijn vader een revolver bezat. Het was een historische Colt Single Action Army uit 1888, gekocht op een antiekbeurs in het Citadelpark. Het wapen, dat ook Peacemaker wordt genoemd, lag geladen in een afgesloten nachtkastje. De sleutel bewaarde de vader onder zijn hoofdkussen. Die fatale dag was de sleutel in de kussensloop blijven zitten toen die in de wasmachine werd gepropt. Terwijl de machine

draaide, tikte het metaal tegen de trommel. Dat had de nieuwsgierigheid van de Reus gewekt.

De bereidheid van de bevolking om hun huiskatten te laten inslapen, bereikte een dieptepunt toen uitlekte dat de vrouw van de Minister van Volksgezondheid had verzuimd hun siamees aan te geven. Het leger kreeg een volmacht om huizen waarin vermoedelijk katten werden achtergehouden, desnoods met geweld binnen te dringen. Aanwezige poezen werden zonder pardon bij het nekvel gegrepen en kregen op straat een kogel door de kop. De tijd van sensibilisering was voorbij. Hondenliefhebbers waren stiekem opgelucht dat hun viervoeters geen virusvectoren waren, en kattenhaters hadden de tijd van hun leven. Toch was de publieke verontwaardiging enorm, zelfs toen bij de nakende voltooiing van wat eufemistisch 'Operation Feline Virus Sweep' werd genoemd, het aantal besmettingen terugviel tot vrijwel zero en de pandemie effectief bedwongen leek. Hier en daar werden bij *diehards* nog enkele geïsoleerde katten gelokaliseerd. Daar werd dan een speciaal eliminatieteam op afgestuurd, inclusief scherpschutters van het leger, met als doel het beest om te leggen zonder *collateral damage*. Zoals vandaag in Malem.

De kogel graast een hagel van betongruis uit de straat, vlak voor de snuit van de Britse korthaar. De kat schrikt zich rot en rent in paniek in de richting van de kerk, waar ze in een keldergat duikt. De Reus gooit zijn hoofd in zijn nek en brult als een leeuw. Over het speelterrein op het Heldenplein komen drie zwaarbewapende elitesoldaten aangelopen. Ze dragen gasmaskers. Een van hen draagt een container op zijn rug. Terwijl die soldaat naar de kerk rent, nemen de andere twee de Reus in een houdgreep. Hij kronkelt en spartelt als een haai op het droge. De derde soldaat steekt een buis die op een stofzuigerslang lijkt in het keldergat

van de circuskerk. Met een luid gesis blaast hij een dodelijke dosis gas naar binnen. De Reus huilt en tiert terwijl zijn polsen op zijn rug worden samengebonden. Dan gaat zijn geraas over in een lied. Een cowboylied. Uit de Herdenkingslaan komt de Bokser aangelopen. Tranen stromen over zijn gehavende wangen en snot loopt uit zijn platte bokstersneus. Hij herkent het lied.

De Reus was de oudste zoon van het kroostrijke gezin en anderhalve keer zo lang als zijn drie broers. Ze leken wel de Daltons, met de Bokser als het explosieve klein venijn. Bij de geboorte had de Reus zuurstoftekort opgelopen, wat onomkeerbaar hersenletsel had veroorzaakt en één oog dat altijd een beetje naar buiten was gericht. Hij leefde in zijn eigen wereld, waar niemand kon of mocht binnendringen. Zelfs zijn moeder niet, de enige persoon die nog zijn echte naam gebruikte. Hij zong, en memoriseerde feiten over verre eilanden. Die dag zat hij gefascineerd te luisteren naar de scherpe tik in de draaiende wasmachine. Toen het toestel afsloeg, vond hij de sleutel. Iets knetterde in zijn brein. Instinctief wist hij waarvoor de sleutel diende. Hij liep naar de slaapkamer van zijn ouders en opende de lade van zijn vaders nachtkastje. Met open mond greep hij de revolver. Een echte cowboyrevolver. Een countrysong schoot door zijn hoofd. De rijmwoorden volgden vanzelf. *Schieten. Bloedvergieten. Vuurgevecht. Voor echt.* Schietend ging hij heel het huis door, kamer na kamer, huppelend alsof hij op een paard zat. Hij miste maar één keer. Alleen zijn jongste broer overleefde de schietpartij. De Bokser, die toen de trommel van de revolver leeg was, zijn oudste broer tot pulp sloeg. Het Ongeluk.

Het is bloedheet op het eiland Kosrae. Een tropische regenbui klettert op het zinken dak van de hut, tussen kletsnatte palmbomen aan de rand van Malem. Binnen speelt een oude, flikke-

rende televisie. Door de ruis heen houden de presidenten van de Verenigde Staten, Rusland, China en de Europese Unie een gezamenlijke persconferentie. Triomfantelijk kondigen ze het einde van de pandemie aan. Het virus is overwonnen. Niemand in de hut kijkt naar de televisie. De enige bewoner – een oude, gerimpelde man – zit in boxershort op het overdekte terras voor de hut en staart in de stromende regen. Naast zijn voeten krioelen kleurrijke slakken over het hout. Op zijn schoot slaapt een dikke kat, die hij zachtjes aait.

